

Arbc/0055 (1)

Bernal, 28 de desembre de 1982

Estimat Joaquim,

No hi ha dubte que aquesta gent de l'Institut del Teatre duen pressa per aconseguir la meva traducció. El que no veig és que en tinguin tanta per arrodonar la qüestió formal i la crematística. Com que segons que sembla tu no te'n vas poder ocupar, li he escrit directament al senyor Francesc Castells demanant-li el contracte, perquè aquestes coses val més no deixar-les refredar. En tot cas, si no en trec l'aigua clara per carta, no tindrè més remei que ocupar-me'n quan vingui.

Respecte a les inundacions, més m'estimo no fer-hi cap comentari (has de pensar que també ací a l'Argentina hi ha gairebé dues províncies colgades per les aigües), car ja et vaig dir un dia que tot això no és més que la reacció de les forces de la natura per tal de defensar-se dels atacs folls i suïcides dels homes. I, naturalment, com que la natura és cega, doncs, mira, sempre cau alguna víctima innocent. Per exemple, ací, les inundacions del Chaco i Santa Fe es produeixen després d'engemar la represa d'Itaipú. Tot just inaugurada, i quan les aigües del Parana començaren a davallar a una velocitat superior a la normal, ja es veia de seguida que la cosa aniria malament. Doncs, ja ho veus, ara no hi ha déu que ho pari, això!

Sí, tens raó. No cal dir que per a grimpar sempre és millor de buscar suport en els caps dels altres, encara que els hi esclafis... I també diuen que la gallina de dalt sempre caga la de baix. Però, és clar, és allò que fa la dita: "De porc i de senyor, se n'ha de venir de mena", oi?

Per cert que esmentes la Patrícia i vet aquí que, justament, arran d'haver-li anunciat el meu viatge, hem repres el contacte i m'ha enviat el seu llibret sobre la cultura i la confitura, i el que acaba de publicar ara sobre les novel·les de dones. Quant al primer, trobo que contenia prou elements per a provocar un bon debat sobre la cultura catalana i, si això no s'esdevingué, fou perquè hi ha una atonia general pel que fa a les nostres coses. Quan jo vaig ser a Catalunya l'any 80, acabava d'apareixer l'article de "Els marges" sobre la situació de la llengua i recordo molt bé que tothom em deia que era un enfoc massa apocalíptic. En canvi, jo crec que no ho era gens i que com més passi el temps, més quedara demostrat que no anaven errats d'osques aquells qui van preparar

l'esmentat treball. (Escolta, acabo de veure una mena de full de propaganda de l'Ajuntament de Barcelona, de les Festes de la Merce, que es diu "Barcelona va", escrit a doble columna en català i castellà! És ridícul, això!) Ara, respecte al llibre sobre les novel·les de dones, no en puc dir res perquè, lamentablement (i aquest és un dels preus que es paguen en viure a l'exili), desconec les obres que hi analitza, de manera que no sé si és justa o injusta en les seves apreciacions.

Passem al cinema. Bodas de sangre, bona. El sacerdot de l'amor, interessant per la recreació d'època i interpretacions, però l'argument es queda en l'anecdota, o sigui: ningú que vegi la pel·lícula no tindrà ni la més lleu idea de qui era Lawrence, si no el coneix per d'altres conductes. No he vist, però, la de les germanes alemanyes... Un film que està tenint molt d'èxit (potser perquè ha estat prohibit fins ara), és Solos en la madrugada, de Garcí, el realitzador d'Asignatura pendiente. L'he vista i, talment com l'anterior, m'ha fet força el pes, malgrat la manera massa explícita del "missatge". És una llàstima que no vinguin les pel·lícules catalanes, ni que fos doblades, per bé que millor fóra que les exportessin subtítolades, car així ningú no les confondria amb les espanyoles. Es veu que encara ens manca un bon canal de distribució de cara enfora, pel que al cinema es refereix.

Ah, sí! Saroyan és una de les meves passions de joventut, de quan començava de llegir en anglès. Més d'un cop m'havia preguntat per què no el traduïa ningú al català, per bé que ara em sembla recordar que Em dic Aram ja estava publicat, oi?

I ja que parlem de traduccions, en vols saber una de bona? M'han ofert de traduir unes coses de Borges al català! Sembla que Gedisa n'ha comprat els drets per a les obres completes, i la gent de la sucursal argentina van saber de mi per conducte d'un amic català que havia treballat a Paidós, i m'han parlat si voldria fer Ficciones o El Aleph. De moment, els he dit que estic enfeinat (l'endemaniada Fira de vanitats encara no em deixa dormir), però potser més endavant...

D'altra banda, ja començo de desconectar-me de la rutina quotidiana per tal que no em vingui massa de cop el canvi i no em reprengui. Una de les coses bones de les vacances (si és que no ho són totes) és el fet de sentir-te deslligat d'una realitat afeixugadora. De cop i volta, tens la sensació d'haver-te alliberat del dogall i de la cadena, de la tirania del temps, de totes les petites obli-

gacions envers la gent que t'envolta. Ah, aquesta és una sensació meravellosa! Si a tot això, hi sumes, ara, el fet de traslladar-te a un altre país (que, de més a més, resulta que és el teu), o sigui, que deixaras molt lluny aquesta terra sobre la qual pesa l'enorme bota del cuiram indòcte, on cada cop proliferen més la misèria, les malalties i la fam, realment et trobes als núvols. És clar que, això, no deixa de tenir connotacions escapistes. És evident que es tracta d'una mena d'evasió de la realitat. Vet aquí que, tot d'una, et trobes instal·lat en un buit, en un àmbit signat per la provisionalitat, on tot pot arribar a ser permes, car és com si haguessis entrat en un paradís somniat amb la innocència primigenia... Això em fa pensar si l'home, un cop alliberat de tots els condicionaments alienadors de la societat actual, no podria tornar a recuperar aquest estat edènic. Que consti que no em refereixo a fer un retrocés a l'estat primitiu, sinó a despullar-se de les tares que li ha engendrat una societat despersonalitzadora, que sustenta una escala de valors per a la consecució dels quals l'home ha de desenvolupar els sentiments més primaris; aleshores podria dedicar-se a cultivar les relacions humanes i bastir una altra escala de valors més adients a la seva condició d'ésser racional.

Bé, no en facis cas, d'aquestes elucubracions, fruit d'una ment febroenca, perquè estic tan gojós i exultant que ja ni sé que m'empatollo i, fins i tot, corro el risc d'arribar a sentir estimació per l'ésser huma.

Ja veig que la ~~Xavier~~ balieu amb la "mili" del vostre noi. Nosaltres ens trobem a les portes d'una experiència similar, però, si bé ja li han fet la revisació sanitària, suposem que en Xavier no entrara fins cap allà el deu de gener.

Per tal d'anar precisant la cosa del viatge, et diré que tinc projectat d'emprendre el vol el 29 de gener, dissabte, i arribar a Barcelona el diumenge al migdia. Penso fer com l'altra vegada, o sigui, en arribar a Madrid (si no modifiquen els horaris a primers de mes, arriba a les 11.30), i un cop sapiga l'hora del vol del pont aeri, trucaré a la meva tia Maria. De manera que, si és que tens ganes de venir a esperar-me, et suggereixo que el 30 al matí, li truquis a la meva tia i li demanis que quan sapiga a quina hora arribo al Prat, que et telefoni (el seu telèfon és: 230 74 47). Tret que hi hagi quelcom molt important, penso que la teva lletra propera serà la darrera, per ara, oi?

Esperant, doncs, abraçar-vos ben aviat, us deixo amb un "A reveure!"